

первому предложению можно спрогнозировать структуру и тип будущего текста. Например, *Осень в этом году поражает своей красотой*. Первое предложение прогнозирует параллельный текст-описание. *На нашей улице живёт удивительная собака*. Прогнозируем цепной текст-описание. *На проталинках показались первые подснежники*. Прогнозируем цепной текст-повествование.

Таким образом, чтобы научить младшего школьника написанию сочинения надо хорошо объяснить текстологические понятия и термины, без которой невозможно осознанное создание собственного высказывания; подробно провести предварительный анализ данного текста (тема, тип, стиль) с целью быстрого и адекватного выбора нужной информации и создание на его основе собственного сочинения-рассуждения; планировать собственное сочинение-рассуждение на основе текста-образца; написать и анализ сочинения-рассуждения (развёрнутого ответа-рассуждения на проблемный вопрос).

Использованная литература

1.Канонькин Н.П., Щербакова Н.А. Методика преподавания русского языка в начальной школе. – 5-е изд. – Л., 1955.

2.Львов М.Р., Рамзаева Т.Г., Светловская Н.Н. Методика обучения русскому языку в начальных классах: Учеб. пособие для студентов пединститутов. – 2-е изд. – М., 1987.

3.Львов М.Р. Словарь-справочник по методике преподавания русского языка. – М., 1999.

References

1.Kanonikin NP, Shcherbakova NA Methodology of teaching Russian in elementary school. - 5 th ed. - L., 1955.

2. Lvov MR, Ramzaeva TG, Svetlovskaya N.N. Methods of teaching the Russian language in primary grades: Proc. Allowance for students of pedagogical institutes. - 2 nd ed. - M., 1987.

3.Lvov M.R. Dictionary-reference on the methodology of teaching Russian. - M., 1999.

Статья отправлена: 10.04.2017 г.

© Сокоротова Л.В.

ЦИТ: ua117-124

DOI: 10.21893/2415-7538.2016-05-1-124

УДК 378.14

Євсюков О.Ф.

СТВОРЕННЯ КОМФОРТНОГО ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ

Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва

Yevsiukov O. F.

THE CREATION OF A COMFORTABLE PSYCHOLOGICAL CLIMATE IN PEDAGOGICAL COLLECTIVE

Kharkiv national agrarian University named V. V. Dokuchaev

Анотація: В статті розглянуто питання необхідності створення в педагогічному колективі сприятливих умов для плідної педагогічної праці.

Ключові слова: педагог, колектив, психологічний клімат, комфорт.

Abstract: In the article the question of necessity of creation of pedagogical collective of favorable conditions for fruitful pedagogical work.

Key words: teacher, team psychological climate, comfort.

Вступ. Кадровий потенціал вузів відображає не тільки підготовленість викладачів до виконання своїх функцій в даний момент, але і сукупність їх можливостей в довгостроковій перспективі - з урахуванням наукової і педагогічної кваліфікації, рівня мотивації, віку, практичного досвіду, ділової активності, професійної мобільності та якості діяльності, в тому числі, результативності та інноваційності. За рівнем кадрового потенціалу судять про якості діяльності ВНЗ, одночасно він є одним з основних об'єктів управління в умовах модернізації вищої освіти.

Основна частина. Слід підкреслити, що сукупність психологічних процесів, що відбуваються у педагогічному колективі або породжуються діяльністю його членів на рівні їх власних рольових кіл, підлягає вивченню з точки зору так званої «психології дорослих». Даний розділ психології характеризується тим, що доросла людина володіє відносно сформованими фізіологічними і психологічними функціями, зокрема, емоційно-вольовою сферою. Доросла людина відрізняється досить високим рівнем самосвідомості: вона усвідомлює себе все більш самостійною, самокерованою, незалежною в матеріальному (економічному), юридичному, моральному, психологічному відношенні особистістю» [2].

Крім того, психологія дорослих позначається на специфіці мотивації членів даної вікової групи, і, відповідно, на особливостях цілеспрямованого формування їх потреб. «Управління формування та розвитку мотивів дорослих можливо в процесі їх професійного становлення та підвищення кваліфікації. Для цього необхідно знати актуальні і потенційні мотиви, можливості кожного етапу навчання, дидактичні способи та засоби формування мотивів. Мотивами пізнавальної діяльності дорослих є: пізнавальні мотиви, мотиви досягнення особистої, громадської мети; мотиви уникнення невдач, соціальні мотиви (зокрема, зайняти гідне становище в суспільстві, відповідати загальноприйнятим вимогам і ін..)» [1].

Використання мотиваційних аспектів, що впливають на якість професійної діяльності кожного педагогічного працівника, в кінцевому рахунку, проявляється у ступеня його задоволеності роботою – «внаслідок співвідношення мотивуючих і підтримуючих факторів» [4].

При цьому підтримуючими факторами для педагогічного працівника можуть вважатися: конкурентоспроможна (в освіті) заробітна плата, комфортний психологічний клімат у педагогічному колективі, матеріально-технічне забезпечення навчального процесу (сучасне обладнання, лабораторії тощо), безпека професійної діяльності (у широкому сенсі цього поняття), стабільність роботи (наявність «впевненості в завтрашньому дні»).

З урахуванням вищесказаного, організація праці (управління) педагогічним

колективом ґрунтується на двох підходах: організаційному і консультативному (індивідуальному).

Організаційний підхід, тісно пов'язаний з класичною школою менеджменту (Ф. Тейлор, А. Файоль, М. Вебер, А. К. Гастев, П. М. Керженцев та ін) і теорією психології організаційного управління (К. Левін, Ст. Біон, М. А. Іванов, М. В. Кларін, Ю. М. Жуков та ін.), характеризується першочерговою увагою до структури педагогічного колективу, соціально-психологічні процеси що відбуваються в ньому, планування і розвитку кадрової стратегії.

Технології створення в колективі комфортного психологічного клімату також застосовуються для підвищення ефективності його професійної діяльності.

Розкриваючи поняття «психологічний клімат» стосовно до педагогічного колективу, можна визначити його як психологічний простір навчального закладу.

Комфортний психологічний клімат (від англ. comfort, лат. Confortare - зміцнювати, підбадьорювати), у свою чергу, стосовно до проблематики нашого дослідження, визначимо як «сукупність сприятливих умов, зручностей, які забезпечують хороше самопочуття і високу працездатність людини» [1].

При цьому базовим параметром комфортного психологічного клімату в педагогічному колективі є «безпечне середовище, атмосфера психологічного комфорту, яка є одночасно і розвиваючої, і психотерапевтичної і психокорекційної, бо в цій атмосфері зникають бар'єри, знімаються психологічні захисту, і енергія витрачається не на сполох або боротьбу, а на навчальну діяльність, на продукування ідей, творчість» [3].

Проблема створення комфортного психологічного клімату, так чи інакше, стоїть перед кожним педагогічним колективом, і цьому є цілком об'єктивні пояснення. Зокрема, об'єктивною причиною виникнення психологічного дискомфорту в педагогічному колективі є його структуризація (факультети, кафедри, закріплення за певними кабінетами тощо). Виникає так званий конфлікт інтересів у рамках професійної діяльності, який, до того ж, найчастіше накладається на невинуватість рольових очікувань всередині групи (груп), різного роду міжособистісні конфлікти на побутовому, межвозрастній ґрунті тощо).

Технологічно процес створення комфортного психологічного клімату в педагогічному колективі може будуватися на такій основі:

- регулярне ознайомлення всіх членів колективу з чітко поставленими загальними цілями (бажано їх колективна участь у прийнятті рішень, що дозволяє, з одного боку, відчувати почуття колективної відповідальності, а з іншого боку – почуття причетності до управління колективом);

- формування у викладачів бачення позитивної перспективи розвитку організації, позитивного образу майбутнього (на рік, три і п'ять років) – це створює відчуття впевненості в завтрашньому дні і знімає відповідний стрес;

- регулярне проведення спільних корпоративних заходів, що стосуються відпочинку, в т. ч. на природі (щоб члени педагогічного колективу не замикалися в просторі факультету, кафедри, кабінету, і, крім того, для

додаткового стимулювання встановлення особистих контактів між представниками різних структурних підрозділів);

- регулярне проведення внутрішньокорпоративних і участь в міжкорпоративних спортивних заходах (з метою формування згуртованості колективу, а також стимулюванні придбання навичок ведення здорового способу життя, підвищення стресостійкості);

- запровадження та розвиток процедури наставництва, при якій на кращих, як правило, найбільш досвідчених, тобто вікових, співробітників покладається почесна функція керування новим членами педагогічного колективу (крім досягнення практичних професійних результатів, це призводить до профілактики вікових конфліктів у педагогічному колективі);

- розвиток системи кабінетів для релаксації в освітньому закладі, в т. ч. з аудіовізуальним художнім поруч, створюваним за допомогою використання музичних фрагментів, слайдів і т. д. (знімає тривожність, підвищує настрій, створює відчуття комфорту).

Висновки. Виходячи з вищесказаного, можна зробити висновок про те що з метою створення сприятливого психологічного клімату в педагогічному колективі доцільно застосовувати методи соціально-психологічного впливу в залежності від ступеня раціональності потреб викладачів.

Література:

1. Енциклопедичний словник: Психологія праці, реклами, управління, інженерна психологія та ергономіка // Душков Б. А. та ін. - Єкатеринбург: Ділова книга, 2000. - 462 с.

2. Матухин, Д. Л. Психолого-вікові особливості та основні психологічні функції дорослих учнів/ Д. Л. Матухин // Вісник Томського державного університету. - 2008. - № 308. - С. 159-162.

3. Козик, Т. В. Можливості створення сприятливого психологічного клімату в колективі / Фестиваль педагогічних ідей «Відкритий урок» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://festival.1september.ru/articles/530148>.

4. Індивідуальний підхід до мотивації співробітників / Консалтингова група MD [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.md-management.ru/articles/html/article32591.html>.

5. Апиш, Ф. Н. Особливості мотиваційного проектування в освіті дорослих учнів / Ф. Н. Апиш // Вісник Адигейського державного університету. Серія 3: Педагогіка і психологія. - 2008. - № 7. - С. 26 - 31.

Стаття відправлена 09.04.2017.

ЦИТ: ua117-069

DOI: 10.21893/2415-7538.2016-05-1-069

УДК 316.62:378

Сербін Ю. В.

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ СОЦІОМЕТРІЇ ТА РЕФЕРЕНТОМЕТРІЇ В ПРОЦЕСІ ЕМПІРИЧНОГО ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ АДАПТАЦІЇ